

‘Blauwe hart’ moet het nationale belang dienen

Volop ideeën voor een vernieuwd IJsselmeer. Bouwsector, politici en waterbouwkundigen bepleitten gisteren meer zoet water en ruimte voor de Randstad.

Door onze redacteur
ARJEN SCHREUDER

AMSTERDAM, 10 SEPT. Ongeken- de belangstelling voor het IJssel- meer. Sinds enkele maanden ligt een ‘toekomstvisie’ bij het kabinet om de matige waterkwaliteit van Markermeer en IJmeer een enorme „ecologische oppepper” te ge- ven. Dat moet het mogelijk maken de zuidwestelijke hoek van de voormalige Zuiderzee „bij de Randstad te trekken”. Door Alme- re uit te breiden. Door waterrecrea- tie te bevorderen. En een brug of tunnel aan te leggen tussen Alme- re en Amsterdam.

Vorige week is daar een voorstel bijgekomen. De Deltacommissie

onder leiding van oud-minister Veerman wil het noordelijke deel van de oude Zuiderzee, het eigen- lijke IJsselmeer, vooral gebruiken en behouden als zoetwaterbuffer, om in de droge zomers die ons wachten half Nederland van zoet water te voorzien. Het IJsselmeer moet „meestijden” met de Wad- denzee, en die stijging kan de ko- mende eeuw oplopen tot ander- halve meter.

Er wordt getwijfeld of de ander- halve meter echt wordt gehaald. Het KNMI kan zich wel in de cij- fers van de Deltacommissie vin- den, ook al is het scenario drama- tischer dan het zelf waarschijnlijk acht. „Bij het klimaatbestendig maken van ons land kan, afhanke- lijk van het type investering en de termijn waarvoor die geldt, het be- langrijk zijn om rekening te hou- den met aanvullende, meer extre- me scenario’s”, aldus het KNMI.

Hoe je ook over die scenario’s denkt, al dat zoete water is hard nodig nu de Zeeuwse wateren ach- ter de oude Deltawerken zó vies worden dat alleen inlaten van zout

water het milieu nog kan redden. Daarmee is het gebruik van zoet water uit deze ‘binnenmeren’ ver- leden tijd. „We houden daar in het zuidwesten straks alleen zoet wa- ter over in de Brielse Maas”, zegt Marcel Stive, hoogleraar water- bouwkunde aan de TU Delft en lid van de Deltacommissie.

De gevolgen van het commissie- voorstel zijn groot. Plannen van

Bouwend Nederland ziet grote kansen om in het IJsselmeer iets groots te verrichten

natuurorganisaties om een ‘gat’ in de Afsluitdijk te slaan en zo het IJsselmeer gedeeltelijk zout te ma- ken en de „estuariene dynamiek” te bevorderen, lijken van de baan. Hooguit zou nog een „brakke overgangszone” tussen Wadden- zee en IJsselmeer mogelijk zijn. Ook zullen de dijken van de steden langs het IJsselmeer in de loop van honderd jaar moeten worden ver- hoogd. Sluizen in Enkhuizen die

sinds de voltooiing van de Afsluit- dijk altijd open stonden, moeten misschien weer dicht. Een stad als Kampen krijgt het zwaar te verdu- ren. En er gaat natuur verloren, verwacht Natuurmonumenten, vooral rondom de oevers van het IJsselmeer „waar duizenden trek- vogels hun toevlucht vinden”.

Het weegt volgens de Deltacom- missie niet op tegen het voordeel

lijke deel van het IJsselmeer, waar het peil niet zal worden verhoogd, iets groots te verrichten.

Brinkman vindt, bleek gisteren tijdens een debat over de toekomst van het IJsselmeer, dat Nederlan- ders elkaar niet gevangen moeten houden met bezwaren van politie- ke, juridische of ecologische aard, maar moeten inzien dat hier een nationaal belang in het geding is.

Een publiek-private organisatie moet wat hem betreft de regie ne- men, wensen en dromen van be- woners en gebruikers inventarise- ren en aan de slag gaan. „Als het kabinet niet een groep mensen be- noemt en een mandaat geeft om regie te voeren, dan komt er weer niets van terecht.” We moeten gaan *elverdingen*, is Brinkmans motto – werken zoals een commis- sie onder leiding van ex-DSM-top- man Peter Elverding enkele maan- den voorstelde om sneller beslu- ten te nemen over infrastructuur.

Bewoners van stadjes als Volen- dam en Edam hoeven niet bang te zijn dat het Markermeer wordt in- gepolderd, bezweren politici zoals

gedeputeerde Andries Greiner van de provincie Flevoland. Wel zal het zuidwestelijke deel van het ‘blauwe hart van Nederland’ moe- ten bijdragen aan de leefbaarheid van de uit z’n jasje groeiende Randstad. En nee, bezweren oud- politici als Wim Meijer, natuurbe- schermers hoeven niet bang te zijn dat daarbij vogelgebieden in de knel komen, want juist die ecolog- ische waarden vormen het uit- gangspunt van alle bouwplannen. „Er is in dit gebied niets mogelijk als we ecologische kwaliteiten niet als vertrekpunt nemen.”

En nee, ook een actiegroep als de Kwade Zwaan hoeft niet te vrezen dat juridische bezwaren van lief- hebbers van het open IJmeer aan de kant worden gezet, want juist de juridische bescherming van dit vermaarde *wetland* zal bepalen hoe de plannen eruit gaan zien, zegt hoogleraar milieukunde Klaas van Egmond. „We moeten natuur, wa- ter en bebouwing verzoenen.”

Lees het Deltarapport op nrc.nl/deltacommissie

Pompen of spuien

Nederland moet het water uit het IJsselmeer niet onder vrij verval naar de Waddenzee blijven spuien, maar pompen. Dat stelt onderzoeker Hein Sas in reactie op de plannen van de Deltacommissie om het peil van het IJsselmeer de ko- mende eeuw met maximaal anderhalve meter te verho- gen.

De commissie wil dat het IJ- selmeer op den duur „mee- stijgt” met de zee. Daarvoor zal het meer een extra hoe- veelheid zoet water moeten gaan bevatten. Dat maakt het nodig de dijken langs het IJ- selmeer te verhogen, en het gaat ten koste van natuurge- bieden.

Pompen is handiger dan spui- en, zegt Sas, want dan heb je geen last van ‘opwaaiing’; bij noordwestenwind in de Wad- denzee kan nu soms niet wor- den gespuid. Daardoor stijgt het peil in het IJsselmeer. Bij pompen, aldus Sas, valt de hinder van opwaaiing weg en kan het reguliere peil worden verhoogd zonder dat de dijken hoger hoeven.